Doğudan-Batıdan Hikâyeler

Özer Ravanoğlu

ÖTÜKEN

Özer Ravanoğlu; 1938 yılında Silifke'de doğdu. İlkokula Silifke'de başlayıp, Adana'da tamamladı. Ortaokul'u Adana'da tamamladıktan sonra başladığı lise eğitimini İstanbul Vefa Lisesi'nde tamamladı. 1963 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlı Maçka Teknik Okulu'ndan mezun oldu. 1963-1964 yıllarında Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nde; 1966-1967 yıllarında İstanbul Yol, Su, Elektrik Müdürlüğü'nde; 1968'de Adana Elektrik İşletmesi Fen Müdür Yardımcısı olarak çalıştı. EMSA A.Ş.'de beş yıl çalışarak, sanayi projelerinin yapılmasına katkıda bulundu ve EMSA Export A.Ş.'de ithalat-ihracat işlerinin yürütülmesinden sorumlu oldu. 1968'den 1980 yılına kadar siyasetle aktif olarak uğraştı. İstanbul Milliyetçiler Derneği'nde ve Türk Ocakları Genel Merkezi'nde muhtelif görevlerde bulundu. 1994 yılından itibaren Kazakistan ve Kırgızistan'da çalıştı. Türk Yurdu ve Kardeş Kalemler dergilerinde bazı yazıları ve hikâyeleri yayımlandı. 2011 yılından beri AVRASYA Yazarlar Birliği üyesidir.

İçindekiler

Doğudan Hikâyeler

Ayakkabı / 11

•

Bir İnsan Kaç Defa Müslüman Olur? / 16

•

Atın da Kalbi Var / 21

•

Bir Aşk Masalı / 31

•

İhtiyar Kadın / 114

•

Lüke'yi Tanırmısınız? / 117

•

Maymun Yaşı / 122

•

Gözkaman / 131

•

Batıdan Hikâyeler

Atın Asaleti Olur mu? / 137

•

Garip Bir Yolculuk / 142

•

Durakta / 152

•

Adile Aba / 155

•

Necip Bey'in Hastalığı / 158

•

Yunus Amca / 162

•

Efe Mehmet / 166

•

Picasso Pötürgeli miydi? / 172

•

Vefasızlık / 176

•

Zoraki Doktor / 183

•

İlk Yolculuk / 189

•

Bir Ver İki Al / 200

•

Gamsız Ali / 219

•

Öğretmen Barış / 225

•

Kayınpeder Beni Neden
Defalarca Öptü? / 230

Doğudan Hikâyeler

Ayakkabı

GÜZEL BİR GÜN. Çetin kış günleri çok gerilerde kaldı. Türkistan şehrinde bahar günleri çok çabuk geçiyor. Sert geçen kış günlerinde uykuya yatan kavak ağaçları bahar günleri gelir gelmez nasıl da serpilip açıldı, kısa zamanda nasıl da boy atıp geliştiler. Fazla vakitleri olmadığını biliyorlar herhalde. Otelin lokantasına öğle yemeğine giderken hep bunları düşündüm. Gerçekten de Nisan ayının ortalarında tomurcuklanan ağaçlar birdenbire boy attılar. Kuşların oyun alanı olan dalları yemyeşil yapraklarla çabucak örtüldüler.

Mayıs ayı biter bitmez, Haziran başında yol hazırlıkları başladı. Tabii olarak Turan otelinin lokantası da bir hayli tenhalaştı. Haziran ayının ortalarına doğru işi biten eğitimciler hemen yola çıktılar. İlk giden hocamızı bir hayli kalabalık bir gurup yolcu etmişti. En son yolcu edilen kişiyi ancak on kişi yolcu etti. Kalan on kişinin de bir kısmı bu hafta sonu Türkiye'ye dönüyorlar. Önümüzdeki hafta herhalde birkaç Kazak hoca ile birkaç tane Türkiye'den gelen hocamız kalacak. Belki idari görevli olan bir kaç kişi daha.

Ben lokantaya girince benden evvel gelen üç Kazak arkadaşımız vardı. Onları başımla selamladım. Afiyet olsun diyerek bir başka arkadaşın masasına doğru geçerek otur-

dum. İnşaat müdürlüğünde benimle çalışan bir arkadaşım da aynı masada yerini almıştı. Birlikte olduğumuz arkadaşlar gibi ben de siparişlerimi verdim.

O sırada Turan lokantasının radyosundan yükselen bir dombra sesi salonu kapladı. Dombra ile birlikte Kazakça bir şarkının nağmeleri de bütün salona yayıldı. Öyle içten, öyle insanı büyüleyici bir ses ki; etkilenmemek mümkün değil. Sözlerini anlamadığım bu müzik içime müthiş bir hüzün verdi. Bir an dinledim, anlamaya çalıştım.

Beni etkileyen şarkının sözlerini anlayamadım. Kazak arkadaşımıza, "Bu söylenen şarkı neden bahsediyor?" diye sordum. Birçok şarkının sözleri genellikle anlaşılmaz. Söylenen sözleri önceden bilmezseniz kelime kelime anlamanız mümkün olmayabilir. Ama bu arkadaşımız bu şarkının sözlerini ve şarkının hikâyesini önceden bildiği için tane tane anlattı. Yaşanmış bir olayın şarkı haline getirildiğini söyledi.

Arkadaşımızın anlattığına göre fakir bir Kazak ailesi var. Ailenin küçük oğlu okula gidiyor. Çocuğun ayakkabıları delik deşik olmuş. Ama ailenin okula giden çocuğuna ayakkabı alacak gücü yok, maddi imkânsızlık içindeler ve çok zor geçiniyorlar. Anne bin bir güçlükle bir ayakkabı parası temin ediyor. Bu ayakkabı parası için o kadıncağız ne çetin mücadele veriyor. Çünkü aile, günlük ekmek ihtiyaçlarını zor temin ediyor. Ülkenin tamamında had safhada geçim sıkıntısı var. Savaştan yeni çıkmış perişan bir ülke. Güçlükle temin edilen bu para, kuruş kuruş biriktirilen bu para, ayakkabı alması için babaya teslim ediliyor.

Baba kasabaya ayakkabı almaya gider. Adamın alkole zaafı var. Ama uzun süredir parası olmadığı için hiç alkol alamamıştır. Kasabada bir arkadaşına rastlar. O da alkolik. İstemediği halde, zorla, ısrarla babayı bir meyhaneye sokar. "Birer kadeh atarız sonra nereye gideceksen gidersin. Acele bir işin var mı? Yok. İki de laflarız," diyen arkadaşına direnemez.

İki kafadar bir meyhaneye girerler. Önce elli gramlık birer kadeh votka gelir. Geçmiş günlerden bahsederken laf, lafı açar. Birer elli gram daha içerler. Üçüncü elli gramdan sonra şişeler gelmeye başlar. Arkadaşının parası hesabı ödemeye yetmez. Bizimki tamamlar. Kalan para da bir işe yarayacak durumda değil. Bir iki kadeh daha atarlar.

Baba sızar kalır. Kendine geldiği zaman arkadaşı çoktan gitmiştir. Biraz kendini zorlayarak ayağa kalkar. Meyhaneden dışarı çıkınca serin havadan biraz etkilenir, kendine gelir. Başından geçenleri hatırlamaya çalışır. Ceplerini karıştırır, işe yaramaz birkaç kuruştan başka parası yoktur. Önce hayal meyal hatırladığı olaylar yavaş yavaş canlanmaya başlar. Meyhanede çok uzun süre kaldığını fark eder.

Olayları hatırladıkça içi ezilir. Ben ne yaptım diye büyük bir yeise düşer. Ertesi gün okula giderken giyeceği ayakkabıyı evin önünde bekleyen oğlu gözünün önüne gelir. Gerçekten de oğlu evin önünde, gözü yolda saatlerce babasını beklemiştir. Sabahleyin evden çıkan baba öğleden sonra dönerim diye söylemiş ama akşam olmasına rağmen henüz dönmemiştir.

Vakit ikindiyi geçince, hava soğumuş annesinin ısrarı ile içeriye giren küçük çocuk saatler geçmesine rağmen yine de bir ümitle pencereden babasının döneceği yolu gözlerken uyuyakalmış, gözü yaşlı anne kucağında taşıyarak onu yatağına yatırmıştır.

***

Kadıncağız ümitsizce arada bir yola bakmaktan kendini alamaz. Saatlerce, "Belki!" diye, kocasını ümitsizce bekler. Alkole düşkün olduğunu biliyordu ama bir süredir içmediğini de göz önünde tutuyordu. Gerçi içmiyor değil de içemiyordu. Çünkü hiç parası yoktu. Nasıl alıp da içecekti. Yatakta uzun süre düşüncelere daldı. Sabaha yakın ancak uyuyabilmişti. Rüyasında kocasını gördü. Sisler içinde bir

o tarafa bir bu tarafa kaçıyordu. Zaman zaman oğlu garip bir şekilde gülerek karşısına çıkıyor, bazan da oğlunu ağlar vaziyette görüyordu.

Baba o gece kasabada saatlerce dolaştı. Bir parkta kuytu bir yer bulup orada sabahladı. Artık eve dönemezdi. Aslında onurlu bir insandı. Ne karısının ne de oğlunun yüzüne bakacak hali vardı. Utancından bir daha da eve dönmedi.

Çocuk ertesi gün yine her zamanki gibi yırtık, kar sularının girdiği ayakabı ile okula gitti. Havalar her zamankinden daha soğuktu. Soğuk günden güne artarak devam etti. Çok soğuk bir günde hastalanan çocuğu okulda öğretmenleri hastaneye kaldırdılar. Çocuğun ayakları donmuştu. Ayaklarının kesilmesi gerekiyordu. Öyle de oldu, çocuğun iki ayağı kesildi.

***

Bu şarkı çocuğun ağzından yazılmıştı ve çocuğun içindeki fırtınaları anlatıyordu:

Baba seni çok özledim. Lütfen eve dön. İlk günkü gibi her gün seni gelecek diye yola bakıyorum. Lütfen eve dön. Bir araba sesi duyulsa annem de hemen yola bakıyor. O da eve dönmeni çok istiyor. Onu kaç defa gizli gizli ağlarken gördüm. Ağladığını benden saklıyor ama ben onun neden ağladığını biliyorum.

Baba lütfen eve dön.

Ben de komşu çocukların babalarına sarıldığı gibi sana sarılmak istiyorum.

Lütfen baba eve dön.

Biz her şeyi unuttuk. Lütfen eve dön.

Sen benim babamsın, senden asla vaz geçemem.

Lütfen eve dön. Lütfen eve dön. Annemi de beni de daha fazla yola baktırma. Lütfen eve dön.

Uzunca bir süre; gözü yaşlı bir Kazak kızı ile bir Kazak balası, bu gariban ana ve oğlu, gözlerimin önünden hiç gitmedi.

Dombranın içimi ezen nağmelerini bastıran, onun önüne geçen, onu unutturan bir seda da olmadı.

Bir İnsan Kaç Defa Müslüman Olur?

Bakıt, beş yaşında güzel ve sevimli bir Kırgız balası. Biraz topluca, biraz da yumuk gözlü olduğu için güldüğü veya ağladığı zaman gözleri tamamen kayboluyordu. Bu hâl ona öyle tatlı bir sevimlilik veriyordu ki görenleri şaşırtıp güldürüyordu. Bu duruma en çok gülenlerden birisi de Mira Hanım'dı.

Bakıt'ın Tayecesi (teyzesi) Mira Hanım, üç aydan beri Bişkek'teki Türk elçiliğinde Din Hizmetleri Müşaviri Orhan Bey'in yanında sekreter olarak çalışıyordu. Sekreter Mira Hanım, yeğeni Bakıt'ı birkaç defa elçiliğe getirmişti. Biz de Bakıt'ı orada yakından görüp çok sevmiştik. Güldüğü zaman iki siyah çizgi hâline gelen siyah gözleri bizi de kahkahalara boğmuştu.

Orhan Bey, Mira Hanım'ı, TÖMER'i birincilikle bitirdiği için sekreter olmak isteyen birkaç kişi arasından seçip almıştı. Sekreter Mira'nın dünyası, o güne kadar en fazla Sovyet hudutlarıydı. Moskova'yı filan görmüştü ama yine belli sınırlar içinde yaşamıştı.

Bu eski Sovyet sınırlarının dışından gelen her insan, özellikle Türkiye'den gelenler onun için çok farklı kimselerdi. Aynı soydan, aynı kökten geldiklerini söyleyen bu Türkiye Türklerini ilk defa TÖMER'in Türkçe kurslarında

tanımıştı. TÖMER'de Türkiye Türkçesi öğretmenlerinin her hareketini, her davranışını büyük bir merakla takip ediyor, hepsini ayrı ayrı inceliyordu. "Gerçekten ne kadar çok bize benziyorlar, hatta bazıları Kırgız'dan çok Kırgız'a benziyorlar," diye düşünüyordu.

Günler göz açıp kapayıncaya kadar geçmişti ve Mira Hanım, gösterdiği özel gayretle Türkçe kurslarını birincilikle bitirmişti. Elçilik dışında bulamayacağı bir ücretle, Din Hizmetleri Müşavirinin sekreteri olarak çalışmaya başlamıştı. Hem işinden, hem de ücretinden çok memnundu.

Yeni işinde, hiç tanımadığı, hatta bugüne kadar varlığından bile haberdar olmadığı yeni bir dünyaya girmişti.

Müslüman olduğunu biliyor, fakat Müslümanlığı hiç bilmiyordu. Din Hizmetleri Müşavirinin odasındaki dini sohbetleri büyük bir dikkatle takip ediyor, her gün yeni bir şeyler öğreniyordu. Zaman zaman ziyaret için gelen Kırgızlardan da bu sohbetlere katılanlar oluyordu. Yolda, sokakta hiç fark etmediği bu ciddi, samimi Kırgız vatandaşları ona ayrı bir gurur veriyordu. "Demek ki Kırgızistan da boş değilmiş; bizde de iyi Müslümanlar, az çok Müslümanlığı bilen kişiler varmış," diye düşünüyordu.

Türkiye'den gönderilen dokuz, on din görevlisi her aybaşında elçilikte toplanırdı. Hem aylıklarını alırlar, hem de köylerinde, çevrelerinde gördüklerini birbirlerine anlatır, fikir alışverişinde bulunurlardı. Mira Hanım da kapı aralığından bu konuşmaları büyük bir dikkatle dinler, zaman zaman yaptığı çay servisi ile de konuşmaları daha yakından takip etme imkânı bulurdu.

O günkü konuşma daha çok sünnet meselesi üzerineydi. Isık Göl kıyısındaki Ananeva kasabasında görevli Ali Hoca, sünnetin ne kadar mühim olduğunu anlatıyor, özellikle de kuzey Kırgızistan'da sünnetin hiç bilinmediğini ve yapılmadığını söylüyordu. Sünnet olmayan insanların zamanla karşılaşabilecekleri hastalıkları bir o hoca, bir bu

hoca misallerle anlatıyordu. Boş yere emredilmiş olmasının mümkün olmadığını söylüyor ve arkasından birçok hikmet sıralıyorlardı. Son sözü Yaşar Hoca söyledi: "Sovyetler Birliği döneminde yetmiş yıl sünnet yasaklanmış ve bunun sonucunda tabii ki unutulup gitmiştir." Mira Hanım bu konuşmaların etkisiyle çok heyecanlandı.

Yakın bir akrabası olan Bahtıgül hastanede çalışıyordu. Telefonla onu buldu. "Bahtıgül, yeğenimi sünnet ettirmek istiyorum. Sen uygun bir doktorla görüş; yarın sabaha randevu al!" dedi. Bu sünnet meselesinin ne kadar mühim olduğunu da Bahtıgül'e anlatmayı ihmal etmedi. Beş on dakika sonra Bahtıgül telefon ederek sabah saat 09.00'da doktorun beklediğini söyledi. Mira Hanım, Din Hizmetleri Müşavirinden ertesi gün için öğleye kadar izin de alınca mühim bir vazife yapacak olmanın gururunu yaşadı.

Sabahleyin Mira Hanım, kucağında Bakıt'la evden çıktı. Bakıt bir şeyin farkında değildi ama Mira çok heyecanlı idi. Beraberce hastanenin yolunu tuttular. Hastanenin önünde bekleyen Bahtıgül'le birlikte içeriye girdiler.

Mira kucağında taşıdığı Bakıt'a korkmaması için telkine başladı: "Bakıt, sen şimdi sünnet olacaksın. Sünnet olursan hem batır (yiğit) hem de Müslüman olacaksın. Sünnet olduktan sonra sana çikolata alacağım," dedi. Ayrıca "Dondurma da alacağım," diye ilave etti. Bakıt, bu sözlerin ne manaya geldiğini pek anlamadığı için teyzesini biraz hayretle, biraz şaşkınlıkla dinliyordu. Çikolata, dondurma vaatleri pek hoşuna gitmişti ama sünnetin ne olduğunu henüz bilmiyordu.

Doktorun odasında işlem başlayınca, Bakıt korkuya kapıldı. Mira teyzesi tekrar telkine başladı. "Artık bundan sonra batır olacaksın, Müslüman olacaksın," diye tekrar etti. Bütün bu telkinler Bakıt'ın ürpertisini gidermemişti ama doktor eli çabuk bir adamdı. Bir iki "ah, of!" derken sünnet bitmişti. Bakıt'ın aklı şimdi teyzesinin alacağı çiko-

latada ve dondurmadaydı. Çikolata da dondurma da alındı. O gün, bir kahraman edası ve gururuyla eve döndüler. Bakıt, hem batır hem de Müslüman olmuştu.

Aradan sekiz on ay geçmişti. Belki de biraz daha fazla. Elçilikte yine din görevlileri toplanmış derin bir sohbete dalmışlardı. Mira çay servisi yaparken konuşmaları şaşkınlıkla dinledi. Yine Ali Hoca sünnet hakkında konuşuyordu. Yapmış olduğu telkinlerin tesiriyle bazı velilerin çocuklarını sünnet ettirdiğini, fakat sünnet işleminin yanlış yapıldığını, çünkü velilerin de sünneti bilmediğini söylüyordu. Yapılan sünnet işleminde derinin kenarından dikine yırtıldığını, oysa kabuğun tamamen alınması gerektiğini, sadece derinin yırtılmasıyla sünnetin gerçekleşmiş sayılamayacağını anlatıyordu.

Miranın şaşkınlığı gittikçe artarak doruğa ulaşmıştı. Acaba Bakıt'ın sünneti nasıl olmuştu? O da anlatıldığı gibi yanlış mı yapılmıştı ki! Mesainin bitmesini iple çekti. Akşam kapıdan eve girer girmez ilk işi Bakıt'ı kontrol etmek oldu. Zaten her zaman Bakıt, teyzesini kapıda karşılardı. Maalesef sünnet işlemi gerçekleşmemiş, sadece deri kenarından yırtılmıştı. Mira Hanım buna çok üzüldü.

Ertesi gün, hastane ile tekrar görüştü. Randevu alındı. Din hizmetlerinden tekrar yarım gün izin talep edildi. Birinci gün, hazırlıklar yapıldı. İkinci gün küçük Bakıt, zaman zaman teyzesinin kucağında zaman zaman yürüyerek hastanenin yolunu tuttular.

Bakıt, doktorun odasına girince ne olacağını bildiği için korkudan titremeye başladı. Teyzesi yine dondurma, çikolata vadediyor, Bakıt'a "Sen batır olacaksın, Müslüman olacaksın!" diye telkinde bulunuyordu. Bakıt'ın akan gözyaşları, yanaklarından süzülürken gözleri yine simsiyah iki çizgi hâline gelmişti. Teyzesi yine de "Sen batır olacaksın, Müslüman olacaksın!" diye telkine devam ediyordu.

Bir ara Bakıt, bu işten korktuğu için teyzesine döndü ve ağlamaklı bir sesle: "Teyze, ben geçen yıl Müslüman oldum ya! Her yıl yeniden Müslüman mı? olacağım!" diye sordu.